

Spis treści

Wstęp	11
CZĘŚĆ I WPROWADZENIE DO FINANSÓW	17
Rozdział 1. Istota i funkcje finansów	19
1.1. Określenie finansów	19
1.2. Funkcje finansów	23
1.3. Teorie finansów	26
Rozdział 2. Systematyka zjawisk finansowych	29
2.1. Systematyka przedmiotowa (funkcjonalna)	29
2.2. Systematyka podmiotowa	33
Rozdział 3. Finanse behawioralne a klasyczna teoria finansów	42
3.1. Wprowadzenie do finansów behawioralnych	42
3.2. Teoria oczekiwanej użyteczności J. von Neumanna i O. Morgensterna	45
3.2.1. Aksjomatyzacja preferencji	48
3.3. Rzeczywiste zachowanie się jednostek oraz podejmowanie decyzji w warunkach niepewności	50
3.3.1. Anomalie w kształtowaniu się preferencji	51
3.3.1.1. Efekt pewności	51
3.3.1.2. Efekt odwrócenia	53
3.3.1.3. Efekt izolacji	53
3.3.2. Teoria perspektywy	55
3.3.2.1. Funkcja wartości	55
3.3.2.2. Funkcja wag prawdopodobieństwa	61
3.3.3. Racjonalność ograniczona oraz heurystyki	63
3.4. Efekt predyspozycji	65
3.4.1. Interpretacja efektu predyspozycji	67

Rozdział 4. Kryzysy finansowe we współczesnym świecie	71
4.1. Pojęcie kryzysu finansowego	71
4.2. Wpływ globalizacji na rozprzestrzenianie się kryzysu	73
4.3. Światowy kryzys finansowy wywołany załamaniem na amerykańskim rynku kredytów hipotecznych	76
4.3.1. Kryzys na rynku amerykańskich kredytów <i>subprime</i>	76
4.3.2. Skutki światowego kryzysu	80
4.3.3. Wpływ światowego kryzysu na sytuację Polski	83
4.3.4. Behawioralne aspekty zachowania konsumentów i kredytodawców a kryzys <i>subprime</i>	85

CZĘŚĆ II UCZESTNICY RYNKU FINANSOWEGO 93

Rozdział 5. Finanse publiczne	95
5.1. Struktura sektora finansów publicznych	95
5.2. Wydatki publiczne	103
5.3. Dochody publiczne	108
5.4. Racjonalny system podatkowy. Podatki a sprawiedliwość społeczna	117
5.4.1. Miejsce podatków w racjonalnym systemie dochodów publicznych	117
5.4.1.1. Wybór między bezzwrotnymi a zwrotnymi formami gromadzenia dochodów publicznych	120
5.4.1.2. Wybór między podatkami a opłatami	122
5.4.1.3. Wybór między podatkami bezpośrednimi a pośrednimi	123
5.4.2. Podatki a sprawiedliwość społeczna	129
5.4.2.1. Sprawiedliwość społeczna a sprawiedliwość podatkowa	129
5.4.2.2. Sprawiedliwość podatkowa a system podatkowy	133
5.4.2.3. Podatki osobiste i rzeczowe	135
5.4.2.4. Podatki pośrednie a sprawiedliwość rozkładu obciążeń podatkowych	138
5.4.2.5. Podatek liniowy	139
5.4.2.6. Ulgi podatkowe jako instrument realizacji polityki społecznej	141
5.5. Budżet państwa	143
5.5.1. Budżet zadaniowy – nowa koncepcja zarządzania finansami publicznymi w Polsce	150
5.6. Fundusze celowe	158
5.7. Finanse samorządu terytorialnego	164
5.7.1. Przesłanki wyodrębnienia finansów samorządu terytorialnego	164
5.7.2. Źródła finansowania zadań samorządu terytorialnego	166
5.7.3. Dochody jednostek samorządu terytorialnego w Polsce	171
5.7.4. Specyfika opodatkowania rolnictwa	173
5.8. Deficyt finansów publicznych	177
5.8.1. Równowaga budżetowa i deficyt finansów publicznych	177

5.8.2. Przyczyny i skutki deficytu budżetowego	181
5.8.3. Deficyt budżetowy w Polsce po 1989 r.	185
5.9. Dług publiczny	187
5.9.1. Pojęcie i rodzaje długu publicznego	187
5.9.2. Zaciąganie i obsługa długu publicznego	192
5.9.3. Dług publiczny w Polsce	195
5.10. Fiskalizm w Polsce na tle innych państw	198
5.10.1. Redystrybucja PKB w Polsce i w innych krajach. Skala redystrybucji w odniesieniu do wydatków sektora finansów publicznych	198
5.10.2. Polska państwem opiekuńczym? Konsekwencje dla wzrostu gospodarczego i dobrobytu narodu	203
5.10.3. Wydatki prawnie zdeterminowane (sztywne)	216
5.10.4. Redystrybucja PKB przy uwzględnieniu dochodów podatkowych i parafiskalnych	219
5.10.5. PKB <i>per capita</i> w Polsce na tle innych państw	223
5.10.6. Zmiany podatków i parafiskalnych mające na celu ograniczania szarej strefy	230
5.10.7. Podsumowanie	239
5.11. Wpływ polityki fiskalnej na wybrane wskaźniki makroekonomiczne	241
5.11.1. Wydatki państwa w podziale funkcyjnym	241
5.11.2. Obciążenia fiskalne w Polsce na tle innych państw europejskich	247
5.11.3. Złożona ocena wpływu instrumentów polityki fiskalnej na procesy gospodarcze	252
Rozdział 6. Wpływ systemu ubezpieczeń społecznych na finanse publiczne, finanse przedsiębiorstw i gospodarstw domowych	257
6.1. Wprowadzenie do finansów ubezpieczeń społecznych	258
6.2. Konstrukcja obecnego systemu ubezpieczeń społecznych	262
6.3. Kluczowy element systemu ubezpieczeń społecznych – system emerytalny	268
6.4. Sytuacja ekonomiczna Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	276
Rozdział 7. Finanse systemu ochrony zdrowia	284
7.1. Wprowadzenie	284
7.2. Finansowanie systemu ochrony zdrowia w wybranych krajach	284
7.3. Źródła finansowania systemu ochrony zdrowia w Polsce	289
7.3.1. Ubezpieczeniowe finansowanie systemu ochrony zdrowia	290
7.3.1.1. Kasy Chorych	290
7.3.1.2. Narodowy Fundusz Zdrowia	295
7.3.2. Pozaubezpieczeniowe finansowanie systemu ochrony zdrowia	299
7.4. Ocena polskich rozwiązań na tle doświadczeń światowych	300

Rozdział 8. Finanse ubezpieczeń gospodarczych	308
8.1. Podstawowe zasady działalności ubezpieczeniowej	308
8.2. Analiza otoczenia instytucjonalnego	311
8.3. Klasyfikacja ubezpieczeń	312
8.4. Gospodarka finansowa zakładów ubezpieczeń	321
8.4.1. Przychody zakładu ubezpieczeń	322
8.4.2. Koszty zakładu ubezpieczeń	323
8.4.3. Podstawowe wymagania ustawowe w zakresie prowadzenia gospodarki finansowej	324
Rozdział 9. Finanse Unii Europejskiej	327
9.1. Unia Gospodarcza i Walutowa – wybrane aspekty	327
9.1.1. Przesłanki utworzenia Unii Gospodarczej i Walutowej	327
9.1.2. Koncepcje budowy unii monetarnej do roku 1990	328
9.1.3. Etapy budowania Unii Gospodarczej i Walutowej po roku 1990	336
9.1.4. Perspektywa rozszerzenia UGW o Polskę i pozostałe nowo przyjęte państwa do UE	344
9.2. Budżet Unii Europejskiej	351
9.2.1. Uwagi wstępne	351
9.2.2. Dochody budżetu	356
9.2.3. Wydatki budżetu	361
9.2.4. Rozliczenia Polski z Unią Europejską	370
Rozdział 10. Bank centralny i banki komercyjne	373
10.1. Zarys historii bankowości	373
10.2. Zadania banku centralnego	373
10.3. Banki komercyjne	383
10.4. Instrumenty oddziaływania banku centralnego na rynek pieniężny	392
10.4.1. Pośrednie instrumenty polityki pieniężnej	392
10.4.1.1. Polityka rezerw obowiązkowych	392
10.4.1.2. Operacje otwartego rynku	403
10.4.1.3. Transakcje kredytowo-depozytowe	410
10.4.2. Instrumenty bezpośrednie	417
10.4.2.1. Kontrola udzielanych kredytów	417
10.4.2.2. Kontrola poziomu stóp procentowych	420
10.4.2.3. Oddziaływanie poprzez perswazję	421
10.5. Operacje bankowe	423
10.6. Lokaty międzybankowe	427
10.7. Nowa Umowa Kapitałowa – wybrane zagadnienia	429
10.7.1. Ryzyko w działalności banku	429
10.7.2. Wprowadzenie do Nowej Umowy Kapitałowej (NUK)	430

10.7.3. Założenie Nowej Umowy Kapitałowej	432
10.7.4. Wymóg kapitałowy	434
10.7.4.1. Ryzyko kredytowe	434
10.7.4.2. Ryzyko operacyjne	434
10.7.5. Wpływ Nowej Umowy Kapitałowej na wymogi kapitałowe	436
10.7.6. Konsekwencje dla klientów i banków	440
Rozdział 11. Finanse przedsiębiorstw	443
11.1. Teoria trzech soczewek	443
11.1.1. Wprowadzenie	443
11.1.2. Gestia ekonomiczna	446
11.1.2.1. Zysk operacyjny	446
11.1.2.2. EBIT – <i>earnings before interest and taxes</i>	448
11.1.2.3. Zysk netto	448
11.1.3. Gestia finansowa – rachunek przepływów pieniężnych	448
11.1.4. Gestia majątkowa	450
11.1.4.1. Relacje między strukturą majątku i kapitałów.	
Kapitał obrotowy netto	450
11.2. Mierniki oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej przedsiębiorstw	452
11.2.1. Wskaźniki rentowności	453
11.2.2. Wskaźniki płynności	454
11.2.3. Wskaźniki rotacji	456
11.2.4. Wskaźniki wspomagania finansowego	457
Rozdział 12. Rynek kapitałowy	459
12.1. Podstawowe pojęcia i podział rynku kapitałowego	459
12.2. Cechy i funkcje rynku kapitałowego	462
12.3. Instytucje rynku kapitałowego	465
12.4. Instrumenty rynku kapitałowego	473
12.5. Giełda papierów wartościowych	483
12.5.1. Historia giełdy w Polsce	483
12.5.2. Uregulowania prawne i organizacja Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie	484
12.5.3. Rozwój rynku akcji na GPW w Warszawie	487
12.5.3.1. Liczba spółek notowanych na warszawskiej giełdzie papierów wartościowych	488
12.5.3.2. Kapitalizacja spółek giełdowych	488
12.5.3.3. Obroty akcjami spółek notowanych na GPW w Warszawie	490
12.5.4. Zmiany w indeksach rynku akcji na GPW w Warszawie	491
12.6. Warunki kształtowania się rynku kapitałowego w Polsce	492
12.7. Powiązania giełdy papierów wartościowych z gospodarką	497
12.8. Zagrożenia i szanse dla rozwoju rynku kapitałowego w Polsce	499

12.9. Efektywność rynku kapitałowego w kontekście finansów behawioralnych	500
12.9.1. Efektywność rynku akcji	500
12.9.2. Anomalie w kształtowaniu się kursów akcji	502
12.9.2.1. Nadreaktywność i subreaktywność rynków kapitałowych	503
12.9.2.2. Ujemne długoterminowe autokorelacje stóp zwrotu w przyszłości	505
12.9.2.3. Zjawisko kontynuacji krótko- i średnioterminowych stóp zwrotu	511
12.9.3. Strategia <i>momentum</i> N. Jegadeesha i S. Titmana	514
12.10. Nadzór nad rynkiem finansowym	517
12.10.1. Istota nadzoru	518
12.10.2. Nadzór nad rynkiem finansowym w Polsce	519
Bibliografia	523